

31 MEI 2009 – PINKSTEREN

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— KRIS DEPOORTERE —

Kom, Schepper Geest

PINKSTEREN IS DE VOLTOOIING VAN PASEN. De verrezen Heer leeft voortaan 'in ons'. We aanschouwen dit geheim aan de hand van de meest bekende vertaling van het *Veni Creator*.

Kom, Schepper Geest, daal tot ons neer, houd Gij bij ons uw intocht, Heer

De Schepper Geest, die alles nieuw maakt, moet van elders komen. Uit den hoge. Wij kunnen niet opklimmen naar de hemel. Wij kunnen zo weinig op eigen kracht. De Geest moet neerdalen. Als dauw uit de hemel.

Kom, Schepper Geest, vervul het hart dat U verbeidt

Wel kunnen we verlangen (verbeiden, verwachten). We kunnen ruimte maken in ons hart, zodat Zij kan komen. In de traditie wordt de Geest af en toe als 'vrouwelijk' aangeduid. Dit beeld is zeker op zijn plaats als het om 'verwachten' gaat.

Kom, Schepper Geest, vervul ons hart met hemelse barmhartigheid

Bij ons lijkt het woordje 'barmhartigheid' alleen qua klank op 'baarmoeder', maar in de taal van Jezus hebben beide woorden dezelfde stam. Een 'barmhartige' is iemand die nieuw leven laat groeien.

Gij zijt de gave Gods, Gij zijt de grote Trooster in de tijd

De Geest van God komt uit den hoge naar beneden, naar deze aarde, in deze tijd. Hier moet het herscheppingswerk (re-creatie) van de Geest beginnen. De Geest wordt in dit lied aangesproken als 'Trooster', maar 'troosten' is geen knullig knuffelwoord. Troosten is sterk: ondersteunen en stutten. Troosten is op zulke manier aanwezig zijn, dat de eigen krachten van mensen loskomen.

Gij zijt de bron waaruit het leven springt

'Bron', zo wordt de Geest genoemd. De bron is het begin van de stroom. Zij maakt een stromende stroom. Dat moeten christenen worden: mensen die stroming zijn. Ongemerkt is het *Veni Creator* 'vanuit den hoge' al een lied aan het worden naar mensen 'hier beneden'.

Gij zijt het liefdevuur dat ons doordringt

Vuur is de volgende aanspraak van de Geest. Zopas werd de Geest bron genoemd, of water. Nu is Zij vuur. Zoals op dat aangrijpende moment in de paasnachtliturgie, wanneer de brandende paaskaars in het doopwater wordt gezet. Vuur en water zijn doorgaans vijanden. Ze doden elkaar. Nu niet meer. Het water wordt Levend Water en het vuur wordt Liefdesvuur, dat mensen begeestert en stimuleert, in plaats van ze te verschroeien.

Kom, Schepper Geest, Steun, Bron en Vuur, kom toch...

Gij schenkt uw gaven zevenvoud

Zeven gaven geeft die herscheppende Geest. Het zijn de gaven, waarom de profeet Jesaja al bad (Jesaja 11, 1-9). We vragen rustige, bezonken 'wijsheid', maar ook een pienter, creatief 'verstand'. We vragen wijze 'raad', maar ook 'sterkte' om die raad uit te voeren. 'Vroomheid' richt zich op God, en 'liefde' bekommert zich om mensen. En de laatste gave is fundamentele 'eerbied': voor God, voor mensen, en voor al wat leeft. Franciscus van Assisi was zo'n 'eerbiedige' mens tegenover de hele schepping.

O hand die God ten zegen houdt, o taal waarin wij God verstaan

Die zeven gaven zijn zeven zegeningen, zevenmaal Gods hand boven ons hoofd. Die Geest zal ons alles 'openbaren', zodat we eindelijk elkaar en God een beetje beter verstaan. Daarom kunnen we nu bijna niet wachten met danken: wij heffen onze lofzang aan.

Maar beter even wachten. Er zijn nog hindernissen eer we God voluit kunnen danken en loven. We vragen eerst drie dingen voor onszelf: licht voor ons verstand, vuur in ons hart en kracht in ons lichaam: Kom, Geest en versterk ons van binnen.

Verlicht ons duistere verstand, geef dat ons hart van liefde brandt en dat ons zwakke lichaam leeft vanuit de kracht die Gij het geeft

Er zijn ook hinderpalen in de wereld buiten onszelf: onvrede, oorlog, terreur, kwade krachten en ongevallen. Kom, Geest en bescherm ons tegen gevaren van buiten.

Verlos ons als de vijand woedt, geef ons de vrede weer voorgoed.

Leid Gij ons voort, opdat geen kwaad, geen ongeval ons leven schaadt

Ja, vooral dit: „Leid Gij ons voort op de levensweg”, zoals Newman dichtte: lead kindly light, leid mij, vriendelijk licht, door nacht en duisternis. Het hoeft geen grote gloed te zijn. Een klein lichtje is genoeg. Dan weet ik dat Gij bij mij zijt. En leid ons zo verder, tot wij Thuis komen. Voorgoed. En dan zullen we zien en inzien en graag zien, zonder maat. "Aanschouwen", verwonderd en geboeid.

Doe ons de Vader en de Zoon aanschouwen in de hoogste troon,

o Geest van beiden uitgegaan, wij bidden u gelovig aan.

Nu kan het vragen ophouden en blijven er alleen nog hoop en vertrouwen en dankbaarheid. Omdat Gij het zijt, omdat Gij er zijt.

Aan God de Vader zij de eer en aan de opgestane Heer

en aan de Geest die troost en leidt van eeuwigheid tot eeuwigheid.

EERSTE LEZING

HANDELINGEN 2, 1-11

Toen de dag van Pinksteren aanbrak, waren allen bijeen op dezelfde plaats. Plotseling kwam uit de hemel een gedruis alsof er een hevige wind opstak en heel het huis waar zij gezeten waren, was er vol van. Er verscheen hun iets dat op vuur geleek en dat zich, in tongen verdeeld, op ieder van hen neerzette. Zij werden allen vervuld van de heilige Geest en zij begonnen te spreken in vreemde talen, naargelang de Geest hun te vertolken gaf.

Nu woonden er in Jeruzalem joden, vrome mannen die afkomstig waren uit alle volkeren onder de hemel. Toen dat geluid ontstond, liepen die te hoop en tot hun verbazing hoorde iedereen hen spreken in zijn taal. Zij waren buiten zichzelf en zeiden vol verwondering:

„Maar zijn al die daar spreken dan geen Galileeërs? Hoe komt het dan dat ieder van ons hen hoort spreken in zijn eigen moedertaal? Parten, Meden en Elamieten, bewoners van Mesopotamië, van Judea en Kappadocië, van Pontus en Asia, van Frygië en Pamfylie, Egypte en het gebied van Libië bij Cyrene, de Romeinen die hier verblijven, joden zowel als proselieten, Kretenzen en Arabieren, wij horen hen in onze eigen taal spreken van Gods grote daden.”

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE GALATEN 5, 16-25

Broeders en zusters,

Leeft naar de Geest, dan zult ge niet uitvoeren wat de zelfzucht dicteert. Wat de zelfzucht wil, strijdt met de Geest, en omgekeerd, het verlangen van de Geest komt in botsing met het egoïsme. Die twee liggen met elkaar overhoop zodat ge niet kunt doen wat ge zoudt willen doen. Maar als ge u door de Geest laat leiden, staat ge niet onder de wet.

De uitingen van de zelfzucht zijn bekend genoeg: ontucht, onreinheid en losbandigheid, afgoderij en toverij, haat, tweespalt, afgunst, driftbuien en intriges, ruzies, partijschappen en jaloersheden, drinkgelegens, uitspattingen en zo meer. Ik waarschuw u zoals ik u al eerder gewaarschuwd heb: wie zich zo misdragen, zullen het koninkrijk van God nooit erven.

De vrucht van de Geest daarentegen is liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtheid en ingetogenheid. Met zulke dingen heeft geen wet iets te maken. En zij die bij Christus Jezus horen, hebben hun zelfzucht gekruisigd met haar hartstochten en begeerten. Daar wij leven door de Geest, willen we ook leven volgens de Geest.

EVANGELIE

JOHANNES 15, 26-27; 16, 12-15

In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen:

„Wanneer de Helper komt die ik u van de Vader zal zenden, de Geest der waarheid die van de Vader uitgaat, zal Hij over Mij getuigenis afleggen. Maar ook gij moet getuigen, want vanaf het begin zijt gij bij Mij.”

„Nog veel heb Ik u te zeggen, maar gij kunt het nu nog niet dragen. Wanneer Hij echter komt, de Geest der waarheid, zal Hij u tot de volle waarheid brengen. Hij zal niet uit zichzelf spreken maar spreken al wat Hij hoort en u de komende dingen aankondigen. Hij zal Mij verheerlijken omdat Hij aan u zal verkondigen wat Hij van Mij ontvangen heeft. Ik zei dat Hij aan u zal verkondigen wat Hij van Mij ontvangen heeft. Al wat de Vader heeft, is het mijne.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.rkbijbel.nl